

Trzech naukowców z Nagrodami Narodowego Centrum Nauki

Dr hab. n. med. Wojciech Fendler z UM w Łodzi, dr hab. Jakub Growiec z SGH w Warszawie oraz dr hab. Michał Tomza z UW zostali laureatami ósmej edycji Nagrody Narodowego Centrum Nauki. Ze względów epidemicznych zaplanowana na środę w Krakowie uroczystość wręczenia Nagrody odbędzie się w innym terminie.

Informację o laureatach przekazało w prasowym komunikacie Narodowe Centrum Nauki. W tym roku ze względu na sytuację epidemiczną odwołana została tradycyjna październikowa gala w Galerii Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach, podczas której nagradzano laureatów. Pamiątkowe statuetki otrzymają oni podczas uroczystości, która - według zapowiedzi NCN - odbędzie się w innym terminie.

Wyróżnienia pieniężne w wysokości 50 tys. złotych trafiły do trzech wybitnych młodych naukowców, którzy dokonali znaczących się odkryć w dziedzinie badań podstawowych prowadzonych w polskiej jednostce naukowej. Nagroda przyznana została w trzech obszarach badawczych: naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce; naukach o życiu; oraz naukach ścisłych i technicznych.

Nagrodę NCN 2020 w obszarze nauk o życiu otrzymał dr hab. n. med. Wojciech Fendler z Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, który został wyróżniony za znaczące wyniki w badaniach nad mikroRNA jako biomarkerami przypadkowego narażenia na promieniowanie jonizujące oraz powikłań radioterapii. W przeprowadzonych badaniach wykazał, że identyfikowalne w surowicy specyficzne cząsteczki mikroRNA świadczą o nieodwracalnym uszkodzeniu szpiku kostnego przez promieniowanie jonizujące.

"Moje badania dotyczą wykrywania narażenia i przewidywania szkodliwych efektów promieniowania jonizującego. Zmierzają do stworzenia testu diagnostycznego pozwalającego na identyfikację narażenia na potencjalnie śmiertelną dawkę promieniowania, co może przyspieszyć selekcję pacjentów po ekspozycji do ratującego życie przeszczepu szpiku" – wyjaśnia dr hab. n. med. Wojciech Fendler, cytowany w przesłanym PAP komunikacie.

Z wykształcenia jest lekarzem. Ukończywszy studia, rozpoczął badania nad przyczynami powstawania rzadkich typów cukrzycy, ich epidemiologią oraz narzędziami ułatwiającymi ich diagnostykę. Po uzyskaniu habilitacji w roku 2013 rozpoczął badania nad biomarkerowym zastosowaniem mikroRNA, które realizował wspólnie z badaczami z Harvard Medical School.

Laureatem w obszarze nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce został prof. Jakub Growiec ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, który jest autorem zaawansowanych badań nad wzrostem gospodarczym, szczególnie uwzględniających rolę, jaką odgrywa w nim postęp technologiczny oraz kapitał ludzki.

"Wzrost gospodarczy w długim okresie zależy od postępu technologicznego oraz inwestycji w kapitał i edukację, a od lat 80. XX wieku także od tego, jak szybko postępuje automatyzacja - mówi dr hab. Jakub Growiec. - W moich badaniach staram się uchwycić mechanizmy powodujące, że nowe technologie przekładają się na wzrost oraz zmieniają podział wytworzonego dochodu – zarówno wewnątrz społeczeństw, jak i między krajami. Mam nadzieję, że moje badania pozwolą nieco lepiej zrozumieć przyszłość. Na przykład to, czy czeka nas długotrwałe spowolnienie wzrostu, czy raczej jego przyspieszenie aż do punktu tzw. technologicznej osobliwości" - dodaje.

Jest profesorem i kierownikiem Katedry Ekonomii Ilościowej SGH. Pracuje też jako doradca ekonomiczny w Narodowym Banku Polskim. W swojej pracy badawczej może poszczycić się imponującym dorobkiem publikacyjnym oraz licznymi nagrodami, a jego wkład w badania nad wzrostem gospodarczym uważany jest za unikatowy - podkreśla NCN w prasowym komunikacie.

Wyróżnienie w obszarze nauk ścisłych i technicznych otrzymał dr hab. Michał Tomza z Uniwersytetu Warszawskiego, który został doceniony za opis teoretyczny oddziaływań pomiędzy ultrazimnymi atomami, jonami i cząsteczkami.

"W mojej pracy naukowej badam właściwości, dynamikę oraz potencjalne zastosowania materii w ultraniskich temperaturach. Ultrazimna materia to atomy, jony lub cząsteczki o temperaturze bliskiej zera bezwzględnego. W takich warunkach bardzo wyraźnie ujawnia się kwantowa natura świata. W mikroskali, na poziomie atomowym, cały otaczający nas świat opisany jest właśnie przez prawa fizyki kwantowej, a szereg wykorzystywanych obecnie urządzeń, takich jak laser, tomograf czy GPS, nie mogłoby istnieć, gdyby nie efekty kwantowe" – wyjaśnia dr hab. Michał Tomza.

Naukowiec jest fizykiem i chemikiem teoretycznym pracującym w Instytucie Fizyki Teoretycznej Wydziału Fizyki UW. Na co dzień utrzymuje bliską współpracę naukową z wiodącymi na świecie teoretykami oraz współpracuje z grupami eksperymentalnymi z Amsterdamu, Bazylei, Stuttgartu czy Freiburga. Wyniki jego badań mogą przełożyć się na lepsze zrozumienie natury świata w mikroskali, co jest istotne dla wszystkich dziedzin fizyki i chemii, a także rozwoju nowych technologii.

Tegoroczni laureaci zostali wybrani spośród 53 zgłoszonych w tej edycji kandydatów na mocy decyzji kapituły, w której składzie zasiadali dyrektor oraz członkowie Rady NCN, a także przedstawiciele fundatorów Nagrody.

Tegoroczną nagrodę w grupie nauk ścisłych i technicznych ufundowała Fundacja KGHM Polska Miedź, w grupie nauk o życiu – firma Adamed Pharma S.A., zaś rolę współfundatora wyróżnienia w obszarze nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce objęła firma INGLOT Sp. z o.o.

Jednym z patronów medialnych Nagrody NCN jest serwis PAP Nauka w Polsce. (PAP)

ekr/ agt/